

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет здоров'я, психології, фізичної культури та спорту

Кафедра психології та педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету здоров'я, психології,
фізичної культури та спорту

Євген ПАВЛЮК

2022 р.

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна Методологія дисертаційного дослідження з психології

Освітньо-наукова програма: Психологія

Рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Потапчук Євген Михайлович
Профайл викладача	https://psy.khmnmu.edu.ua/potapchuk-yevgen-myhajlovyeh/
E-mail викладача(ів)	potapchukyev@khmnmu.edu.ua
Контактний телефон	+380679470646
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khmnmu.edu.ua/enrol/index.php?id=7844
Навчальний рік	2022-2023
Консультації	Очні: згідно розкладу; он-лайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Характеристика дисципліни

Статус дисципліни	Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проект	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
						Аудиторні заняття				Індивідуальна робота здобувача	Самостійна робота, в т.ч. ІРС			Залік	Іспит
				Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття						
О	Д	1	1	4	120	51	34		17		69			+	

Анотація навчальної дисципліни

Дисципліна «Методологія дисертаційного дослідження з психології» сприяє формуванню у здобувачів ступеня доктора філософії системи знань про методологію дисертаційного дослідження з психології та здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної, у тому числі, дослідницько-інноваційної діяльності. Дисципліна «Методологія дисертаційного дослідження з психології» є складовою частиною дисциплін загальної підготовки фахівців третього (освітньо-науковий) освітнього рівня за спеціальністю 053 Психологія за освітньо-науковою програмою Психологія. Викладається для здобувачів денної і заочної форми навчання. Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій. Ця технологія реалізується у формі лекцій, (лекції-візуалізації, проблемні лекції), практичних занять (з елементами брейнстормінгу, бесіди, дискусії, творчих завдань, обговоренням проблемних питань у міні-групах); самостійної роботи (підготовка індивідуальних творчих робіт). Використання навчального середовища Moodle та програми для організації відеоконференцій Zoom.

Пререквізити: вихідна.

Кореквізити: Філософія освіти та науки; Управління науковими проектами; Академічна мовна культура дослідника; Наукометрія; Іноземна мова: іншомовна комунікація; Інноваційні технології в освітньо-науковій діяльності; Теорія і практика збереження психічного здоров'я людини; Теорія і практика сімейного консультування..

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни – сформувати у здобувачів ступеня доктора філософії систему наукових знань про методологію дисертаційного дослідження з психології та здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної, у тому числі, дослідницько-інноваційної діяльності.

Завдання дисципліни. Формування загальних та спеціальних компетентностей щодо здатності продукувати нові ідеї, розв'язувати значущі комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері психології, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення; здатності до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатності працювати в міжнародному контексті; здатність генерувати нові ідеї (креативність); здатності розв'язувати комплексні проблеми психології на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності; здатності розробляти та управляти проектами; здатності виокремлювати, систематизувати та прогнозувати актуальні психологічні проблеми, чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження; здатності планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у психології та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках, та забезпечувати якість виконуваних досліджень; здатності здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем сім'ї; здатності розробляти та реалізовувати проекти здоров'язбереження, включаючи власне дослідження.

Очікувані результати навчання

Здобувач, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен мати передові концептуальні та методологічні знання щодо обраної для дослідження проблеми у сфері психології / на межі предметних галузей, а також дослідницькі уміння, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з психології; розуміти загальні принципи та методи психології, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері психології та у викладацькій практиці; виокремлювати, систематизувати, розв'язувати, критично осмислювати та прогнозувати значущі психологічні проблеми, формулювати і перевіряти гіпотези, визначати чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження; планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з психології та дотичних міждисциплінарних напрямів із дотриманням норм професійної і академічної етики; застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, статистичні методи аналізу даних, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи, розробляти інноваційні дослідницькі методики у сфері психології, перевіряти їх ефективність; критично і системно оцінювати результати власної науково-дослідної роботи і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми, визначати перспективи подальших наукових розвідок. Виокремлювати, систематизувати, розв'язувати актуальні задачі з психології сім'ї; розробляти та реалізовувати проекти здоров'язбереження, включаючи власне дослідження.

Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

№ тижня	Тема лекції*	Тема практичного заняття*	Самостійна робота здобувачів		
			Зміст	Год.	Література
1	2	3	4	5	6
1	Методологія психологічної науки	Методологія психологічної науки	Опрацювати лекційний матеріал і підготуватися до контролю з теми «Методологія психологічної науки». Осмислити наукове пізнання, історію розвитку методології психологічної науки, а також дискусійну тему «Антиномії як однакові доказові судження, що суперечать одне одному»	8	[1] с.6-61; [2] с.5-66; [12] с. 7-68
2	Наукове пізнання у психології				[3] с. 13-36; [8] с. 5-45
3	Методологічні проблеми психології	Методологічні проблеми психології	Опрацювати лекційний матеріал і підготуватися до контролю з теми «Методологічні проблеми психології». Осмислити риси, притаманні кризі методології науки, а також дискусійну тему «Типи психологічних парадигм»	8	[1] с.62-80; [12] с. 7-68
4	Кризовий стан методології психологічної науки				[2] с. 112-152; [3] с.84-99
5	Методологія як наука про методи пізнання	Методологія як наука про метод	Опрацювати лекційний матеріал і підготуватися до контролю з теми «Методологія як наука про метод». Осмислити характеристики теоретичних та емпіричних методів пізнання	8	[1] с. 81-90; [2] с.68-111; [
6	Класифікація методів психології				5] с.75-77; [10] с.93-106

7	Методологічні принципи психології	Методологічні принципи психології	Опрацювати лекційний матеріал і підготуватися до контролю з теми «Методологічні принципи психології». Осмислити характеристики методологічних принципів психології в контексті свого дисертаційного дослідження	8	[3] с.100-135; [10] с.78-84
8	Принципи розвитку, системності та раціоуманізму в психології				[3] с.100-135; [10] с.78-84
9	Етичні аспекти дослідження з психології	Етичні аспекти дослідження з психології	Опрацювати лекційний матеріал і підготуватися до контролю з теми «Етичні аспекти дослідження з психології». Осмислити проблему порушення дослідником правил професійної етики та підготувати індивідуально-творчу роботу № 1 на тему «Плагіат як ознака професійної деградації»	8	[4] с.28-50; [5] с.197-207; [9] с.14-30
10	Порушення етичних аспектів дослідження з психології				[5] с.197-207; [9] с.14-30
11	Наукова складова освітньої програми з психології	Наукова складова освітньої програми з психології	Опрацювати лекційний матеріал і підготуватися до контролю з теми «Наукова складова освітньої програми з психології». Осмислити алгоритм дій здобувача щодо виконання індивідуального плану наукової роботи та підготувати індивідуально-творчу роботу № 2 на тему «Індивідуальний план наукової роботи»	8	[1] с. 91-105; [2] с.153-158; [9] с.14-30
12	Вибір проблеми і теми дослідження з психології				[2] с.153-158; [9] с.14-30
13	Джерельна інформація та комп'ютерні технології у дослідженнях з психології	Джерельна інформація та комп'ютерні технології у дослідженнях з психології	Опрацювати лекційний матеріал і підготуватися до контролю з теми «Джерельна інформація та комп'ютерні технології у дослідженнях з психології». Осмислити логіку вибору загальнонаукових методів для дослідження, скласти перелік бібліографічних джерел та підготувати індивідуально-творчу роботу № 3 на тему «Теоретична частина дисертаційного дослідження»	8	[1] с.116-121; [4] с.106-120;
14	Комп'ютерні технології у дослідженнях з психології				[5] с. 24-28, 112-117
15	Емпіричне дослідження в психології	Емпіричне дослідження в психології	Опрацювати лекційний матеріал і підготуватися до контролю з теми «Емпіричне дослідження в психології». Осмислити стратегію емпіричного дослідження в психології, логіку вибору специфічних методів для дослідження та підготувати індивідуально-творчу роботу № 4 на тему «Емпірична частина дисертаційного дослідження»	8	[2] с.153-174; [4] с.68-83; [5] с.91-112
16	Експериментальна вибірка та експериментальні змінні у психологічному дослідженні				[4] с.68-83; [5] с.91-112
17	Систематизація та презентація наукових досліджень з психології	Систематизація та презентація наукових досліджень з психології	Опрацювати лекційний матеріал і підготуватися до контролю з теми «Систематизація та презентація наукових досліджень з психології». Осмислити прийоми викладення наукових матеріалів, способи апробації наукових результатів, а також підготувати індивідуально-творчу роботу № 5 на тему «Презентація результатів дисертаційного дослідження»	5	[2] с.187-198; [4] с.121-134; [9] с. 18-21; 27-28

Примітка: * Лекції проводяться щотижня, практичні заняття проводяться раз на два тижні

Політика дисципліни

Організація освітнього процесу в Університеті відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітній програмі та навчальному плану. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відвідувати лекції і практичні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, практичні завдання виконувати відповідно до графіка. Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відвітати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації. До практичних занять здобувач має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність. Набуті особою знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зараховуються відповідно до Положення про порядок визнання та перезарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті (<http://surl.li/codwt>), п.4. «Визнання і зарахування результатів навчання, набутих особою».

Здобувач вищої освіти виконуючи самостійну роботу з дисципліни має дотримуватися політики добросовісності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені робочою програмою (силабусом).

Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання академічних досягнень здобувача здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною чотирибальною шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих позитивно з урахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти визначаються відповідно до структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт.

Оцінювання результатів навчання здобувачів денної форми навчання складається з таких елементів: усне опитування, тестовий контроль, індивідуально-творчі роботи, семестровий контроль (іспит).

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання з добувачів денної форми навчання за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота				Самостійна робота					Семестровий контроль				
Усне опитування				Тестовий контроль				Індивідуально-творчі роботи					
1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	5	Іспит
ВК: 0,2				0,2				0,2					0,4

Примітка: ВК – ваговий коефіцієнт.

Пропущене заняття здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичного навчання у семестрі.

Критерії оцінювання за видами робіт

Усне опитування

Критерії оцінювання результатів усного опитування

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій оцінювання результатів усного опитування
Відмінно	Зміст питань розкрито повно і грамотно, вірно використано понятійний апарат; логічний виклад відповіді державною мовою; проявлено творчий підхід та самостійне мислення. При відповіді допущено дві-три несуттєві похибки.
Добре	Зміст питань розкрито повно. Показано повне засвоєння навчального матеріалу, володіння понятійним апаратом і фаховою термінологією; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання тощо. Відповідь будується на основі самостійного мислення. Допущено дві-три несуттєві помилки.
Задовільно	Зміст питань розкрито неповно. Виявлено знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією. Відповідь будується на рівні репродуктивного мислення, слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді.
Незадовільно	Зміст питань не розкрито. Виявлено розрізнені, безсистемні знання, допущені суттєві помилки у визначенні понять, перекручено їх зміст, виклад матеріалу хаотичний і невпевнений.

Тестовий контроль

Тестування відбувається у Модульному середовищі для навчання ХНУ чи на початку практичного заняття. На тестування відводиться до 15 хвилин. Правильні відповіді здобувач записує у талоні відповідей. Для кожної теми, що виноситься на тестовий контроль, розроблений окремий тестовий блок, що містить 10 завдань. Вірна відповідь за кожне завдання в один бал. Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою. Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється здобувачу, наведена у таблиці:

Сума балів за тестові завдання	0–4	5–6	7–8	9–10
Оцінка за інституційною шкалою	2	3	4	5

При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Індивідуально-творчі роботи

Оцінювання індивідуально-творчої роботи включає: особливості змісту (світогляд, думки, почуття, ідеї, цінності); особливості композиції (послідовність викладу, аргументованість, переконливість); особливість стилю та мови (наукова проблема, грамотність та індивідуальність авторського стилю); оформлення есе (постановка наукової проблеми, авторська позиція щодо проблеми (критикує, сперечається, переконує, іронізує, нівелює, мотивує).

Критерії оцінювання індивідуально-творчої роботи (есе)

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій оцінювання індивідуально-творчої роботи
Відмінно	<i>Оформлення</i> – охайне та грамотне, представлені усі елементи роботи. <i>Чітко представлено наукову проблему та авторську позицію</i> (критикує, сперечається, переконує, іронізує, нівелює, мотивує). Композиція характеризується послідовністю викладу, аргументованістю та переконливістю.
Добре	<i>Оформлення</i> – охайне та грамотне. Представлені не всі елементи роботи. <i>Є наукова проблема</i> . Композиція характеризується послідовністю викладу, аргументованістю, проте <i>авторська позиція не чітка</i> .
Задовільно	<i>Оформлення</i> – наявні виправлення та помилки. <i>Наукову проблему представлено поверхово</i> . Композиція характеризується слабкою аргументованістю та <i>не чіткою авторською позицією</i> .
Незадовільно	<i>Оформлення</i> неохайне. <i>Наукова проблема, авторська позиція відсутня</i> .

Семестровий контроль (іспит)

Семестровий контроль (іспит) відбувається у письмовій формі. Після перевірки письмової роботи викладач може запитати здобувача про зміст тої чи іншої відповіді.

Екзаменаційний білет складається з таких елементів: два теоретичних питання, п'ять тестових завдань та одне завдання практичного характеру. Кожне завдання оцінюється за чотирибальною інституційною шкалою. Узагальнена оцінка за іспит виводиться як середньоарифметичне з усіх завдань та округлюється відповідно до інституційної шкали.

Оцінювання теоретичних завдань. При оцінюванні беруться до уваги наступні критерії: правильність, повнота, глибина та усвідомленість відповіді, а також послідовність викладення відповіді, вміння формулювати та викладати думки, аргументувати свою позицію.

Критерії оцінювання теоретичних завдань

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Здобувач глибоко і у повному обсязі, грамотно, логічно і обґрунтовано відповів на поставлені теоретичні питання, вміло використовуючи понятійний апарат. При відповіді допустив дві-три несуттєві похибки.
Добре	Зміст питань розкрито повно, показано володіння понятійним апаратом і фаховою термінологією; виклад відповіді грамотний, але твердження не завжди обґрунтовані, у змісті і формі питань є окремі неточності, нечіткі формулювання тощо. Здобувач у відповіді допустив дві-три несуттєві помилки.
Задовільно	Зміст питань розкрито неповно. Виявлено знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією. Відповідь будується на рівні репродуктивного мислення, слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді.
Незадовільно	Зміст питань не розкрито. Виявлено розрізнені, безсистемні знання, допущені суттєві помилки у визначенні понять, перекручено їх зміст, виклад матеріалу хаотичний.

Оцінювання тестового завдання. Тестове завдання передбачає репродуктивне відтворення знань шляхом відбору правильної відповіді із запропонованих. Завдання не передбачають виходу за межі чітко окресленого кола понять і допускають лише одну правильну відповідь. За кожну правильну відповідь нараховується один бал. Максимальна кількість балів за тестове завдання – 5.

Відповідність кількості балів за тестове завдання оцінці за інституційною шкалою

Сума балів за тестові завдання	0-2	3	4	5
Оцінка за інституційною шкалою	2	3	4	5

Оцінювання практичного завдання. Професійна спрямованість практичного завдання передбачає вміння творчо застосовувати набуті знання та навички передбачати, досліджувати і вирішувати комплексні сімейні проблеми.

Критерії оцінювання практичного завдання

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Здобувач повно і правильно, грамотно і логічно відповів на питання практичного завдання, використовуючи теоретичні знання, написав детальні і обґрунтовані висновки. У відповіді допустив дві-три несуттєві похибки.
Добре	Здобувач повно і правильно відповів на питання практичного завдання, використовуючи теоретичні знання, написав правильні, але недостатньо детальні і недостатньо обґрунтовані висновки. У відповіді допустив дві-три несуттєві помилки.
Задовільно	Здобувач неповно відповів на питання практичного завдання, у відповіді допустив неточності і суттєві помилки. Водночас набув навичок, необхідних для виконання практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання.
Незадовільно	Здобувач не відповів або відповів неправильно на питання практичного завдання, не зміг використати теоретичні знання при вирішенні практичних завдань.

Підсумкова оцінка за семестр згідно з інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до Електронного журналу. При цьому за інституційною шкалою ставиться відповідна оцінка, а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній здобувачем кількості балів відповідно до таблиці співвідношення.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання	
A	4,75 – 5,00	5	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь і навичок.
B	4,25 – 4,74	4	Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками.
C	3,75 – 4,24	4	Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками.
D	3,25 – 3,74	3	Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією.
E	3,00 – 3,24	3	Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання.
FX	2,00 – 2,99	2	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни.
F	0,00 – 1,99	2	Незадовільно – необхідна серйозна робота і повторне вивчення дисципліни.

Питання для підсумкового контролю з дисципліни

- 1 Наука як сфера діяльності людини.
- 2 Структура та функції наукового знання.
- 3 Наукове пізнання у психології.
- 4 Історія розвитку методології психологічної науки.
- 5 Поняття про фундаментальні методологічні проблеми психології.
- 6 Теорія досліджень у науковій психології.
- 7 Кризовий стан методології психологічної науки.
- 8 Методологічна криза та типи психологічних парадигм.

- 9 Властивості та структура методу в психології.
- 10 Класифікація методів психології.
- 11 Теоретичні та експериментальні методи психології.
- 12 Математичні та статистичні методи у психології.
- 13 Сутність методологічних принципів психології.
- 14 Принцип детермінізму.
- 15 Діяльнісний підхід у психології і принцип активності.
- 16 Принцип розвитку.
- 17 Раціогуманізм як методологічний принцип.
- 18 Принцип системності в психології.
- 19 Важливість етики в наукових дослідженнях з психології.
- 20 Конфлікт інтересів.
- 21 Фабрикація та фальсифікація.
- 22 Плагіат та самоплагіат.
- 23 Анонімність та конфіденційність.
- 24 Індивідуальний план наукової роботи.
- 25 Алгоритм дій здобувача щодо виконання індивідуального плану наукової роботи.
- 26 Специфіка наукового дослідження з психології.
- 27 Принципи та критерії вибору проблеми дослідження.
- 28 Принципи та критерії вибору теми дослідження.
- 29 Логіка вибору загальнонаукових методів дослідження.
- 30 Бібліотечно-бібліографічні джерела інформації у наукових дослідженнях.
- 31 Бібліографічні джерела психологічної інформації.
- 32 Поняття автоматизованої системи обробки інформації (АСОІ).
- 33 Сучасні комп'ютерні технології та Інтернет в психологічних дослідженнях.
- 34 Стратегія емпіричного дослідження в психології.
- 35 Логіка вибору специфічних методів дослідження.
- 36 Експериментальна вибірка в психологічному дослідженні.
- 37 Експериментальні змінні в психологічному дослідженні.
- 38 Прийоми викладення наукових матеріалів.
- 39 Способи оприлюднення та апробації наукових результатів.
- 40 Публікація в науковому журналі.
- 41 Підготовка та оформлення дисертації.
- 42 Доповідь на науковому заході, захист дисертації.

Рекомендована література

Основна література:

- 1 Калюжна Є. М. Теоретико-методологічні проблеми психології: навчальний посібник. Київ: ІПК ДСЗУ, 20019. 136 с.
- 2 Туриніна О. Л. Методологія та методи психологічного дослідження: навч.-метод. посіб. Київ: Вид. дім «Персонал», 2018. 206 с.
- 3 Сватенкова Т. І., Тимошенко О. А. Методологічні та теоретичні проблеми психології: навч. посіб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2018. 143 с.
- 4 Шутяк Ю. В., Вус В. І., Ареф'єва А. В. Шлях до Scopus'у: монографія. Вінниця: Нова Книга, 2021. 184 с.

Додаткова література:

- 5 Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : Навчальний посібник. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
- 6 Вдовенко В. В. Математичні методи в психології: навчально-методичний посібник. Кіровоград: ПП «Центр оперативної поліграфії» Авангард», 2017. 112 с.
- 7 Пилявець Н. І., Потапчук Є. М. Сучасні підходи до визначення поняття «когнітивний стиль особистості». Габітус: науковий журнал Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій. 2021. Вип. 26. С. 117-121.
- 8 Потапчук Є. М., Василенко О. М. Основи психолого-педагогічних досліджень: навч. посібник. Хмельницький: ХНУ, 2017. 160 с.
- 9 Потапчук Є. М., Карпова Д. Є. Алгоритм дій здобувача ступеня доктора філософії з психології: довідник здобувача третього рівня вищої освіти. Хмельницький: Видавництво «PolyLux design print», 2021. 32 с.
- 10 Практична психологія: навч. посіб. / М. С. Корольчук, В. М. Корольчук, Г. М. Ржевський та ін. Київ: Київський нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 728 с.
- 11 Закон України Про вищу освіту (зі змінами).
- 12 Методологія і психологія гуманітарного пізнання. До 25-річчя наукової школи професора А.В. Фурмана : Колективна монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2019. 998.